

(49) 5796

A13/8/82

H.M. Mohlase

1.

1b

Monna le mogatságwe

Monna o tšéa mosadi, bjale mosadi yo ke wa gagwe, bjale taba e kgolo o ka kwa ge ba laya mosadi ge a bikiwa.

Go laya: Ke gore ba re mohlang owe a tlogago ka lona a eya bogadi, ke moka bahlabas pudi ya mokgoko, bjale ka mabanyana ba leloko la bo mosetsana ba kgobakana bjale ba thoma go laya ngwana wa bôna ga mögö le lesogana.

Ba re wa bôna re go fa ngwana yo wa rona, fela re go fa dinôka ge e le hlögö ke ya renas. Re phetse nae mo lebaka le ictelele, bjale a re' tsebe mokgwa wa gagwe, ga na lehono re tla kwa tša gagwe.

Bjale wa kwa wena ngwana, mosadi ke ngwakö, gë o hlökkömèle 2. matswala wa gago, ke yêna monna wa gago yo mogolo, ge o ka seke wa kwa seve a go botšago tša gago di ka se fële.

Hlomphö le boetshwarö: Mosadi o swanetšé go hlompha matswale wa gagwe lege a pea tša gagwe dipitsá. Lege ba ka no ömana mowe ga go na molato ka gobane ga go na batho ba ba sa kego ba ömana goba go lwa.

Boetshwarö byowa a swanetšego go mo tsahlöle buuswa, le gore ga matswale wa gagwe a nyaka go dira bjala, a mo sidise mmela le ge ba hlobolëla a mo hlobudise le go kgölla metsi a mo kgendiise le dikgong tša go spea bjala o swanetše gore a mo kgise, ke tsôna ditshwanöle tša mosadi 3. ga matswale wa gagwe, ge a sa ka a dira bjale a wa ke mosadi wa go se loke.

Ka go rialo ke gore le meloko ya gabö monna a ka se ke a ba bôna gamögö le meloko ya gabö matswale.

Melaö a ka se ke a e hwetsana, ka gobane matswale wa gagwe a ka se ke a motša batho bawé a swanetše goore a ba hlomphö ge a ba bôna. Bjale le yêna matswale wa gagwe a ka se ke a kgöna go hlompha ba gögadi ka baka la ngwana wa bôna.

Kganthe ge a hlompha matswale wa gagwe, o tla motša meloko ya gabö, le gore ge moköte a tlile mona o mo tswarö ka diatla tše pedi.

Gore ditaba di kwale ga botse ke tla thôma go hlahoša ka maina a batho, ke tla ngwala ka basadi ba kgônsago go hlompha
4. bo matswale a bôna.

Tsetsetse Mongale o tsero mosadi ga Pôpêla leina la mosadi ke Makalauba bjale Makalauba a bêlêga bana ba Mokhopo, Makgôpê ke banenyana bahlankana ke Modupi le Polatsi ke batlogolo ba ga Pôpêla.

Mokgopo a tsea ke ba ga Mašumu, morwa Mamei ngwana Thekwane, e le gore o be a swanetše go tsea mosadi ga malome wa gagwe.

Makgôpê a tsea ke ba ga Raganya morwa Mankotâne ngwana Lokweng, a ka a ya go tsea mosadi ga malome wagwê. Ke be ke lebetše go ngola yo mongwê so, Mokanwê a tsea ke ba ga Pôpêla morwa Makgôpê ngwana Mongale, bjale dikromo tsa go tswa yêna, tsa tsee mosadi qa Mohlabe, bjale ka go riale o na le mogadibô wa gagwe.

5. Taba ena ga e makatše k ge Mokangwê a tsero ke ba ga Pôpêla e le gore M mmagwe ke ngwana Pôpêla, ka baka la gore bôna ba ga Pôpêla ka noši ba arogane ka baka la maina a bo papa bôna, bawé maina a bôna elego Mokwase mogolo, moratho Segokgomele.

Bjale go na le kgôrô ya ga Pôpêla wa ga Mokwase le ya ga Pôpêla wa ga Segokgomele bjale le bôna ka noši ba tseana bjale ka Wasepoko ke wa ga Pôpêla wa Kgôrô ya Mokwase, bjale a tsea ke ba kgôrô ya Segokgomele.

Modupi a ya a tsea mosadi ga malome wa gagwe ga Pôpêla wa ga Segokgomele leina la gagwe ke Maganong ke leina lewe ba moreletše rakgadi wa gagwe Maganong (Makalauba) mmago Modupi.

6. Bjale gona le taba ela ya Mokangwê ge a ile a tsea ke ba ga Pôpêla e be ke sesu ka e feletsa ka molaô, o ile a tsea ke ba kgôrô ya Mokwade ke gore y ka go rialo ke batlogolo ba kgôrô ya Segokgomele.

Modupi o tsero mosadi ke dikromo tsa go tswa Mokgopo yola wa go tsea ke ba ga Mašumu, ke gore Mokgopo le yêna o na le lapa, bjale Makgôpê yêna le Mokangwê dikromo tsa go tswa bôna di ile tsa tsenana ga mosadi wa Polatsi yowe mosadi wa gagwe e lego Thôuba ngwana Mohlabe.

/Modupi.....

Modupi mosadi wa gagwe e le go Maganong, ke tla bolēla ka yēna, o tlile ga Mongale go apeēla rakgadi wa gagwe. Ka nnete o tlile go apeēla rakgadi wa gagwe.

- E sa le a bikiwa a pea pitša ya rakgadi wa gagwe, go fihlēla 7. a eba le bana ba bahlano, monna wa gagwe a ba a hwa mosadi a sa le lapeng la matswalē wa gagwe, o tlile a ntšha ke mosadi wa Lekgōtwane Polatsi.

Bjale mosadi yo o na le hlompho e kgolo ga bagadibō ba gagwe ka moka, a kgethe gore nna ke tla tshwara yo ka go tšwa ka dikgomtša gagwe, bjale ka go rialo le yēna ge a fihlile malapeng a bagadibō ba gagwe a rōthe.

- Go rōtha ke gore go rōtha marōthi a pula, bjale ge a ile a wēla fase ke moka mobu o le metši le gore go ile gwa wa lerōthi mo wa se sa go bōna. Bjale ge e le polēlō mabapi le motho, ge a sa kgone go tshwara ba gabu, ge a fihlile a hwetsa gore go na le bjala, ba ka se ke ba mo lebella, bjale ka baka la tsebō e ya ~~gagwe~~ 8. gagwe ya bompja o tla tloga la lebeletše fase, kganthe o swanetše go lebella gōdimu ka gobane megōkgō e ka rōtha. Ke yōna hlalošo ya lentšu le a rōthe.

Hlompō ya mosadi le beetshwarō ga batho ba bjale ka bo mogadibō, rangwane ramogolo, malome le ba leloko bawe a bōnago matswalē ~~a~~ wa gagwe a ba tshwara ka molaō, le yēna o tshwanetše go ba tshwara ka molaō.

Go hlompha le go tshwara motho a ba re go mo segiša fēla, awa go segiša ga go na selō, ke go mōna ge a lapile ke moka wa mo fa metsi a nwa. Ke gōna go hlompha kudu go motshwara.

- Ge yo mongwē wa bōna a ka fihla motseng, monna wa gagwe le matswalē wa gagwe a se gōna a se ke a mo lesetsa a feta o swanetše 9. go mo ~~km~~ hlalēla le ge e le bjala wa mo fa, bjale e tla nore ge ba tlile ba hlalošetsa gore malome wa gago o be a tlile mo bjale nnka mo kgēla bjala, fēla o fitile o ile bokēte a ile ~~x~~ nka seboō ka mono, o itsé le dumēle.

Awa ge e le monna ya nago le hlaloganyo, o swanetše go se gopolēle mosadi mogopolo o mobe, wa gore wa fora o kgetše motlabo wa gagwe, a dumēle gore o dirile ga botse mogatša.

Ka tšatši le lengwē malome wa gagwe o tla fihla ke moka wa kwē
a bolēla gore ka tšatši la gore ke ile ka feta fa ke ya bokēte
bjale ka hwetšana mosadi wa gago motlogolo a nkgēla bjala.

- Ke mokgwa o motse wa go tshwara batho, ke moka ke molaö o o
10. lukilego. Bjale le yêna malome wa gagwe o tla téama a bolâla
gore motlogolo o tsere mosadi wa molaö.

Monna le yēna ka baka la bagogadi ke gore ba ga makgolo wa gagwe o swanetše gore ge ba tlide a ba fe tsa go ja, ka gobane mosadi o tla no homola, o nyaka go bôna gore a o fo nyaka bagêno fêla. Bjale monna o swanetše gore ga mosadi wa gagwe, o ke o fe makgolo mapoto ala ke moka a k bafe le yéna o tla bôna a thabil

“**o bjale le ge malome wa mosaúi a ka a tla, yaba mosadi wa gag
o na le bjala. e le gore mosadi o be a xopotše go dira modif6 o
mongw&, bjale monna o swanetše go bolëla le mosadi wa gagwe, gore
li maiome wa gage sc, bjale e be re swanetše gore re mo fe mapoto
a, a ka leka go gana wa no bolëla le yêna ka go mo reteletše,
le gore a gane o nyaka go bôna gore na wa mo leka.**

Awa ge ba kwane ke moka ba bega malome wa gagwe gore mapoto
a, monna wa ga kête o re
se ke go file, ke moka le yêna o tla
leboga. Bjale mowe re e thuta seema sa gore moyene tla ka gesu
re jé ka wena. Se sengwé ba re tshikgidi e phela ka madi a moyene

Bjale ka mokgwa wa mohutsa owo le wena ba swanetsae go go
tshaba le gona o tla kwana le mosadi wa gago mo go sa felego.

- Ba ga makgolo wa gago ba tla go rata, le gôna o tla kwa ba re
12. ngwana wa rena o dulegile, bjale ka mokgwa wa mohuta owe le ge
ba dirile mapoto ba nyaka go nwa nago.

Basadi ba kgaitṣedi tṣa mosadi bjale le bôna wa re go ba bôna
wa fêla o ba thabisá, bo makgolo bo makgolo, ke moka ge o na le
dijô o ba fa ba a ja.

Mosadi yo Maganong melaô e newe o e a ka re tsitse fêla le
ge melaô o ka se ke wa e a karet a ka moka, e mengw e e swanet e
go fêla, e palla, fêla ba ka se ke ba go  pa, ba tla fêla ba re
ngwana wa motho yowe o lukile fêla o di sita ke borathana.

- Molamo o swanetše go go hlompha bjale ka mosadi wa gago, fēla
13. hlomphō ya gagwe e ka ba ya feta ya mosadi wa gago, ka baka la gor

mohlomong o ka nore ke a mo roma bjale wa kwa a gana.

Bjale molamo wa gago a ka no se go hlomphô le wena ge o re mgo mōna wa mmōna bjale ka ge nke a se motho goba ge o bōna monna wa gagwe a m no tla a feta o na le dijō, bjale ka go rialo le yēna a ka se ke a go bōna.

Basadi ba go hlōka hlomphô le boetschward: Ke gore mohlomong mosadi o be a na le hlomphô, bjale ke moka a kelemisa ke monna ka baka ia kgopolô e mpe ya gore mosadi wa gagwe ne a ile a bōna yo a mo tsebago e le gore wa reta, a mo fa dijō, bjale ge a etla a botša monna taba e. ke moka a mo tia, a re o file batlabo ba gagô.

14. Bjale ge a sa hlomphê matswale wa gagwe, ke moka matswale wa gagwe o thôma go ūma le ngwana wa gagwe, ka gore a wa le teka a lena mong, o ile go kgêla yowe mokête ka mo ragô a ūala a fetša pitša le ba bangwê.

Ke bolêla ka bohlatsê bja batho ba mohuta owe, ke monna yo barego ke Tsalatšala Tselane o na le basadi ba babedi mosadi wa pele ke Maite ngwana Sebaše, wa bobedi ke Kobeng ngwana Mohlabe, bjale mmagô Tsalatšala ke Mamogasane, monna ke Putšaane. Bjale mosadi yo Maite, ke mosadi wa go loka, bjale matswale le morwa wa gagwe a wa ke batho ba ba sa lokago.

Ge mosadi a dirile tša go ja elego bjala, ge ba gabô mosadi ba 15. ttile ke moka ba ba kōna, bjale mosadi ka gobane mekgwa ya bōna a sesu a e bōna a wa fo homola.

Ka tšatši le lengwê a dira bjala, bjale ba gabô mosadi ba a tla, k yaba bakgonyana ba Mamogasane le bōna ba atla, a wa ba hlakana.

Ka moragô ga m dijô ke moka ba ntša legata, a wa ba a nwa, ke moka ba bitsêtsâ bakgonyana ka ngwakong, ba ba fa bjala ba nwa. Ya ba mosadi o ba lebeletsê a na taba, a no homola, bjale a lebellé gore ba tla bitsa ba gabô, a bōna ba sa ba bitsi.

Bo makgolo wagwê ba dira bjala, ke moka moredi wa bōna a re go monna nna ke ya go kgopêla bjala ga gesu, ke moka monna a re 16. awa go lukile mogatšaka le nna ke tla ya nago.

Ba re go ja t̄sa go ja ke moka ba thōma, erile ge ba tsena ka kgōrō; mogadibō wa gagwe a mo kganēla, a re mogadibō ba ka mogadibō ba ka, a wa a mo swara ka letsōgō a ya naē ka lapeng, monna le yēna a mo setse ka nthagō, fēla yēna a fihla a dula kgōrong

A fihla a dula le mogadibō wa gagwe ka lapeng, ke moka ba butšisana mapheldō, a wa lesegō ya ba lesegō. Ke gobane basadi ba kwana le go kgophola maſefa, mogadibō wa gagwe a mo kgēla masefa ke moka a mo fa a ba a kgaphola.

Bjale lebaka la go thokolla bjala la fihla, a wa mosadi le monna ba tsena ka ngwakong, bjale ka moregō ba bitsa ngwetsi ya

17. bōna ba thokolla bjala.

Bjale ba t̄sea pitsa ya legata ke moka ba iſa kgakala, ba fihla ba e bea kgōrong, ke moka basadi ba motse ba bitsana ba fihla ba tsena ka ngwakong wa bjala ke moka ba thōma go nwa magōri.

Ke moregō ga magōri ke moka ba bitsa moredi wa bōna, bjale ba mo kgēla bjala a nwa, bjale a re ke gopola monna gore a tla a mo ſielle, ke moka batswadi ba gagwe ba re a o re nyatsang, wena nwa re a mōna re tla mo fa a re swane le lena le napago le re kōna bjale ka ge nke a ra le bēlēga.

Mokgonyana e sa dutsi kgōrong, yēna o nwele bjala le banna bja legata, kgathe pelo ya gagwe e bohloko, ge a bōna mosadi wa 18. gagwe a thabile, bjale ke gore o lemetse go tla a e nwa a re ke ga makgolo. Seema se re kgati ya pele ga e babe go baba ya moregō.

Bobe a bo etſisane, ba ile ba t̄sea pitsa ya bjala ba fa ngwana wa bōna, ke moka ngwana wa bōna a bitsa monna wa gagwe le matswale wa gagwe ba tsena ka ngwakong ba nwa bjala, a wa ba thaba.

Awa ke moka ba hlwa ba e nwa nabō, go fihlēla letsatsi le ya madikēlō, ~~ba~~ bjale moredi wa bōna a laēla, ke moka ba ntšha pitsana ba mo fa gore awa bjala ke moka bo fedile, a ba bitsa gape ke moka ba tsena ka ngwakong ba enwa, ke moka ba fetsa ba tloga ba eye gae.

19. Batho bana ba ga Tselane mo dikgopolong t̄sa bōna, ba re re nwa mabēlē a dikgomo t̄sa rena ga Sebasē, empa ga ba gopole gore le bōna ge ba bōna bagōgadi ba ba t̄shabe bjale ka ge le bōna bagōgadi ba ba t̄shaba.

Basadi ba na le molekô, ke moka ngwana Sebaše a ya a dira bjala ba re ke bja bahlagudi, le bôna batswadi ba mosadi wa gagwe ba atla, ba nyaka go bo ntshisa ga botse gore ke nnate yo mokgonyan wa bôna a ba tshabe le bôna ba kgone ba mo dirêla mokgwa bjale ke yêna.

Awa ba fihla ba dula, bjale bahlagudi ba ba ba fa bjala bja bôna ba nwa, ba ga makgolo wa gagwe ba kgopediša ke bahlagodi.

Bjale ka moragô ga mo bahlagudi ba feditše bjala bja bôna, ke
20. moka ba a tâva ka ngwakong, ba fetêla pele go tâma ba kgopêla. Bjale Maite a re go monna wa gagwe, bjale mogatsaka, re tla reng ka bo makgolo wa gago ba re ba feta, awa monna a botša mmagwé a re ke kwa mosadi o re ba ga makgolo ba re ba feta. Bjale mmagwe a re di tseba ke wena, ge go na le selô ba a feng.

Monna a boëla ga mosadi a re a go ka ba gona leselô, mosadi a re e be re ke no bolêla re supetsana mogatsaka, ge ba sa bolêla polêlô ewe malome wa monna a tsentsha maduma ke moka monna a re bôna mogatša batswadi ba gago, ba bukwile ka dihlaa, bjale bôna malome o tlide re swanetsê go bolêla ka yêna.

21. Mosadi a ka a fetola selô, o ile a no homola, ya ba mmago monna o tsena ka ngwakong, o re ngwanaka malome wa gago ſola o lapile, monna a re ke bolêla le mosadi bjale mosadi a mphetole.

Bjale ke moka mosadi, a fetola ka gore ge gôna le sa fe batswadi ba ka, a wa go lukile fêla le yêna malome wa gago, go kaone gore a fete le ditlala tâa gagwe. Bjale matswale a gagwe a mo fetola ka gore batswadi ba gago re ba file dikgomo ba llê tâôna, ba ka se ke ba tla ba a ja le dijô tâa renâ.

Monna a thôma go bitša malome a gagwe, bjale malome a gagwe, o ile ge a re o tsena ka lapa, mosadi a re e fêla lehono gôna ba
22. ga Tselane le tla mpa la mpolaya, mabêlê a a ka ke tla thekgola ka falatša.

Batswadi ba mosadi ba kwa lentšu la ngwana wa bôna, ke moka oa tloga, bjale malome a monna a thôma go makala, ya ba mosadi o eme molomong wa ngwakô, bjale malome wa monna a fihla a dula thuding a re morens, ya ba motlogolo o re tsena, a ſitwa go tsena a re a ko tsena bjang mosadi wa gago a thibile molomo, a eka ba molato keng.

Bjale ba thôma go mo laudisetsa, gore mosadi yo o gana mo re re re nyaka go lefa bjala, a goma a butsiâa putsiso ya gore a fa a la mo lebela ba re awa. Bjale malome a monna o nyaka go tloga a kwile theressô, a re go mosadi o ke o mpotse ba la mohlomong ba 23. mpotse tsa ka hlaa la thekô.

Mosadi a thôma go laudisa, a re maloba ke dirile, bjala, la fihla ra le fa bjala ka thabô, monna a dumela, a re bagessu ba ba kôna, ka re awa ba hlaetse, ke gomile ke dirile bjala, a la ka la ba gôna, bagessu ba se ke ba bo bona gwa finia mokgonyana wa bôna ba mo fa, bjale batswadi ba ka ba dirile bjala re ile re nwele.

Lehono ke dirile bjala batswadi ba ka ba tlide, bjale ke ile gu monna wa ka ba ga makgolo wa xero ba re ba tlora, bjale ge re sa bolela taba e, ke ge go etla maduma eno, ka go rialô ba re batswadi ba ka ba llê dikgomo, ke ka mokgwa owe ke rego a ba kôniwe ka moka, go seng bjale ba ka mpa ba mpolaya, ga ke dumele 24. gore le tseneng lo nwa bjala.

Mokgalabje a re motlogolo o na le phôssô a se mo x o ka kônago ba ga makgolo wa gago tsa go ja, tsa go ja ke ditshila tsa menô gape bjala a bo na mogwapa, mogwapa wa bjôna g ke go fa, ka gobane ka moswana o tla hwetsana yo nola wa go mo fa maloba a dirile, le yêna a go tshaba. Ge o kone baga makgolo wa gago le nna o nkone, mosadi mo a bolêlago o na le nnete, ke moka le yêna a tloga a napa a e ya gae.

Bjale ke moka mosadi a napa a kôkêma, e re ge a nwele phiblô, ya bjala x bjowe ke moka a ôpela kôpêlô e erego, ke be ke se mokkêma ke kekemisa ke lena ka baka la go nwa bjala.

25. Go tloga mowe ke moka mosadi a dira ka mokgwa o a ratago, ge a dirile bjala, a thôma go kôna ba leloko la bo monna, ke moka motse wa rutlêga.

Putšane ke ngwana wa pele, moratho ke Mafôrwane le Kgothwane la bôna ke Ramapulana, bjale mokgalabje yo Putšane a hwa, a sia yêna morwae Tsalatšala.

Lehono ba motse wa Mafôrwane le ba motse wa Ramapulana a ba sa nwešetsana bjala le Tsalatšala ka mokgwa o ba kelemišitsego mosadi

wa bôna, ka go rialo bogolo bja gagwe a se bja selô. Le ge a ka bôna motho yo a mo tshošago ya ba mosadi ga rate, a ka se ke a mo fa se jô.

- Bjale ge ba dirile bjala ga gabô, o no botša monna a re ko
26. kgopêla bjala ga gêsu, ke moka monna a gane, ka gobane o bôna gore ba ka see ba mo fa, mosadi o tla no tloga a ya, a re, mo tshidi sephitile sere lehu a se selô ✕ lehu ke letete.

Ke moka a fihle ba gabô ba mo fê bjala ka mokgwa o ba ka kgônago, a re ge a boêla gae, ke moka a fihle a tagilwe, bjale monna a thôme go mo tia, mosadi a no dula. Ke moka a no fêla a dira bjale, a fêla a e tla a mo tia bjale mosadi a okwa gore dia baba a tshabêla ga gabô.

- Bjale ba gabô mosadi ba tsea mosadi wa Tselane ba mo româla le motho gore iisa mosadi yo ga Tselane o kwa gore na ba lwetseng, sebaka e be e le Magomane, bjale a fihla le mosadi a re, a wa ba
27. ga Tselane ke tlisitse mosadi wa lena, fêla ba ga Sebaše ba itse ke nape ke kwe gore a molato keng ge a teiwa. Monna a re awa butsîsa vâne mosadi. Bjale mosadi a thôma go bolêla, ka gore ke no makala ge a ntia, fêla mabana ke ile ka motša gore kowa ga gêsu go na le bjale, ko kgopêla bjale a gana, nna ka tloga ka ya, bjale ke gôrögile letatši le sedu la dikêla. Fêla polêlô ya gagwe o re bagêsu ba mpitsa ba mpitsetsa ba tlabo, e le gore nna ke rile go yêna a e rië bjale a ke tsebe sewe yêna a se tshabago.

Monna a bolêla gore dilô ka moka tsewe mosadi a di bolêlagô ke maaka, mosadi o tlide a tagilwe, bjale a hwetsana nna ke gôtšitse mollô, bjale a fihla a ntia ka letswele. Matswale wa mosadi le yêna a ême le ngwana wa gagwe.

28. Bjale ke moka sebaka sa re awa mosadi wa lena so, fêla ke tla mo ſis fa ke boetša mantšu ga batswadi, empa polêlô ya bôna ba itse molato ga o gôna fêla le se ke la boeletsá.

Bjale nna Magomane ke le bôna phôsô, ka baka la gore, ge le bôna gore mosadi wa lena o ſla batlabo, felô kowa ke ga makgolo wa gago, ge go na le bjala sepela le mosadi wa gago. Le gôna ge o bôna gore mosadi ✕ wa gago o tagilwe wa go lêbêla, tloga o dula motseng o mongwê o noba o etiisa o tla bôna ge a ka go latella,

bjale ge a go lateletše awa batno ba tla ba ba mmôna, ge mohlomong o tla re ge o boyo wa hwetšana bjala bo mo katile. Ke moka wena o fihle o rovaié, bjale ka moswana o tsogē o mutšiáa gore a mabana 29. o be e dirang, mowe o tla ba le bohlatse, ke moka a tloga a fihla ga Sebaše a laudiáa ka mokgwa o ba boletšego ka ôna, awa gwa se be le taba.

Botšha bo se nago molai bo ya le kgwale ka mphathong. Bjale bo rangwane wa gagwe a ba botše selô ka ditaba tša mohuta owe, kganthe seema se re kônanang tša go ja taba mpe le botšané. Monna yo o ile a boeletša a tia mosadi ka baka la bjala bja gabô batswadi ba mosadi, mowe o ile a montšha medi.

Medi a nyakege a ila, bjale mosadi a tshabéla ga gabô, awa ba ile ba mo lifiáa ka kgomo le lefofa la go hlatswa nthô. Lefofa ke pudi.

Bjale ka go rialo metse e sinyegile le ditseka dia fêla ka baka 30. la matswale, a kgone go hlompha ngwetsí, bjale ngwetsí le yêna o metse diphafelô. Bjale motse owe ba o bitše gore ke motse wa thubjaneng.

Monna le mogatšagwe. Monna mola a bekago mosadi o swanetše go tlogéla tša bosogana a swaré molaô wa banna, mosadi le yêna o bjale o swanetše go swara molaô wa sesadi. Bjale kwandô ya monna le mosadi ke gore mosadi ge a bôna ba gabô monna o swanetše go ba tswara ga botse, le yêna monna, a wa mowe o tla hwetšana ba sa nyatšane.

Modirô wa monna: Monna o swanetše go agéla mosadi ngwakô, o ripa diphate tša legôkgô, le mahlômô le dipallô le dinti, bjale 31. ge dilô tâewe e le tše dintsi, ke moka o thôma go thala ngwakô.

Bjale ngwakô o thadiwa ka mokgwa o motho yo motelele goba yêna mong wa ngwakô o rôbala kowa lebatleng lewe ba tlilogo aga ngwakô ke moka bjale ba re ka kowa mahlogong ga gagwe ke moka ba dira molete, ba dira kgole nyana le hlôgô ya gagwe, ka maotong le gôna ba dira bjale, ke moka a goma a lebella kowa ba dira bjale.

Ge ba feditše go dira modirô we ke moka ba êpêla g ngwakô, o êpêla le banna ba gabô ba motse, mosadi a dirile mapoto. Ke modirô wa monna o mogolo.

O mongwē ke gore monna o swanetšē go thētha tāhemo le dirapana
tāewe mosadi wa gagwe a tlago goba a kola ga tāhna. Bjale a bēt̄
32. a bētle le mphini wa letsepe.

Bjale dīlō tāa lapa tāewe monna a swanetšego go di nyakšla ke
leselō, seroto, motipō, sešego, lehudu le mose, patō, mogopo le
lefēhlō le lehō ke tāhna dīlō tāa lapa tāewe monna a swanetšego go
di dira.

Bjale dīlō tāewe, di na le ba sila, ba bangwē banna xk a ba
di kgone, ge a tla di hwetēana e se gore a sa be ga bawe ba
kgōnago, ke gore dīlō tāe di basitago banna ba bantsi ke leselō
le seroto bjale tāe dingwē tāe sešego ba diō tāwafa go hlwa ba duts

Dibjana tāewe di swanetsuko go nyakšla ke mosadi ke tāena,
dipitsa, meribjana, dikgōrō, magogō, ke a go ala, fēla le lōna e
sa le mōna sebjana. Lwala, lōna o re go le bōna ke moka a dira
33. mapoto banna ba ya ba mo rwalla.

Modirō wa mosadi ke go aga lapa ka dihlaka le lehlaka, le go
bōta ngwakō, ke moka monna a dira lebati a gōna, bjale x mosadi
e tla dira morututu wa gore lebati la se ke la tāwela ka ntle.

Tshwaranō ya monna le mosadi: Ke tla hlašā ka maina a batho
gore ditaba di kwalagale ga botse. Ke tla thōma ka batho ba go
tshwarana ga botse. Ke gore ke mosadi yowē a rego le ge a fapane
le monna wa gagwe, bjale batho ba re go fihla ke moka sefahlēgō
sa gagwe sa šla. Bjale batho ba ka se ke ba tseba gore batho ba
ba fapane.

34. Sebatano Masete, o ile a tāea mosadi wa gagwe ga Mametša leina
la mosadi ke Mamarumu ngwana Lewele. Bjale go kwagala gore mosadi
yo o ile a hlašā a be a tāea ke yo mongwē wa gana kowa ga
Mametša.

Bjale ba ile ba re go kwana le mothepa ke moka ba tāhaba naš,
bjale ge ba gabō mothepa ge ba fihla ba re re nyaka ngwana wa rena,
mokgalabje yowē wa ga Masete, a re, a wa dikgōši nna ke nna mmaka
pela, bjale mmaka pela o baka a e tshwere.

Ke moka a ntēha dikgomo a ba fa ke moka ba ga Lewele ba gapa
dikgomo ba tloga natēš, mmaka pela a'šala le mosadi.

- Bjale mosadi yowe, a wa ga gona motho lc ka o tee, yowe a ka
35. tsebago mokgwa wa gagwe, ge o fihla o mo hwetsana, wa hwetsana
gore monna wa gagwe ga gôna, bjale wa mutsîsa ka gore Sebatane o
kae, o tla kwa a re mokgalabje a gona a ke tsebe gore o ile kakae.

Bjale ka ge batho ba sa ke ba lessa go ômana, ba ka no ômana,
bjale ge go fihla batho ba sele, wa bôna mosadi a thabile. E le
gore ge batho ba tloga bôna beng ba tla sala ba kwatelane.

Bôna ba mosadi -- Mamurumu xa ba na mebalabala bjale ka bana
ba ditadi, ka moka pa swana le papagô bôna, ba bangwê ba swana
le mmagô bôna. O bôna gore mosadi o kgôna go e tshwara ka molaô,
o lukile gape e bile a se seotswa.

36. Monna le mosadi ba swanetse go kwana, ke gore modi o mogolo wa
kwano ke go kwana le ha leloko la bo mosadi le yêna o tla kwana le
ba bo leloko la monna, bjale mowe o tla hwetsana le kwana.

Taba e ngwê gape ke gore wa se ke wa mo diša, ka gobane motho
a dišiwi, ge o ka dira taba ya mohuta owe, x a wa o phakiša o
fapana le mosadi, ka gobane ka tsatši le lengwê o tla no mo tlalla
ke pelo. ge o bôna a gahlana le motho a mo dumediša a mutsîsa
maphelô, bjale ka ge o na le môya o mobe, wa gopola gore a va x
bolele selô, ba bolêla tše malaô.

- Bjale ka mokgalabje yo Makeagane Môla, o ile a tše a mosadi
37. bjale mosadi a bea dira bana ba babedi, ke moka mosadi a hlala.
Molato keng, ke gore molato ke gore monna o na le ditshetla, ge
mosadi a ka tše pitša a ya nokeng, ke moka mo a tše boyo, monna
o bitsetse mosadi ka ngwakong gore a yo mo lebella ka pele gore
o be a sa some modirô o mongwê.

Ge a ka tloga le basadi ba bangwê, ba ya dikgoneng ke moka ge
ba boyo modirô ke ôna, bjale bjale. Ka tsatši le lengwê o nyaka
go no rôbala le yêna mosegare. Mosadi a bôna gore taba e a se
yôna ke moka a tloga. A se ôna molaô owe o ka swaranago le mosadi
ka ôna.

- A goma a tše a mosadi yo mongwê le yêna a tloga ka lona lebaka
38. le ke hlalusitšego ka gôdimu.

Monna yo Makeagane ke Tshuwana, o na le kgaitšedi ya gagwe ba
re, ke Motšhekgi o tsere ke ba ga Mongale ke moka a tše a bana ba

/gagwe.....

gagwe a ya a ba bea ga-gagwe le yēna a fēla a ija dijō gōna.

Mona nageng e, ka gona mowe a ka bōnago mosadi, ka baka la mokgwa wa gagwe, a re mosadi yowe a ka mo tšeago o tla mo tšeakgole, batho ba ntšhe ba sa tsebego mokgwa wa gagwe. O bo etše ke kgōpē, o phathaka ka dikgwele.

Dilō tšeewe monna le mosadi ba nago natšō, ke dikgomo, dipudi, dinku, dikgogo, dikolobē, dimpja, bjale dilō tšena ka moka ke tšabōna ba babedi. Ge monna a nyaka go sumiša se sengwē sa tšōna o 39. swanetše go bolēla le mosadi wa gagwe, ba kwana e be gōna a se sumišago.

Go tsibiwa kudu gore kolobē ke seruiwa sa mosadi, fēla ge mosadi a nyaka go sabiša goba go bolaya, o swanetše go botša monna wa gagwe, bjale ge monna a dumēla awa ke moka o tla dira sewe a se nyakago. Go bjale ka mpja ke selō sa monna, bjale fēla ge a nyaka go fa yo mongwē o swanetše go botša mosadi, ba kgōne ba mo fa, fēla ge mosadi a ka gana gōna awa ke moka monna a ka se ke a kgōna go mo fa.

Go na le dikgomo tša barediš, bjale dikgomo tšena di laola ke monna la mosadi, fēla ge ba na le ngwana wa mošemanyana, dikgomo 40. di swanetše gore e be tša gagwe. Empa a ka se ke a di laola, modirō owe ba swanetše go mo dirēla ñha ke go mo tšeisa mosadi.

Ge monna a ka no dira ka tšōna ka mokgwa o a ka nyakago, ka ntle le go bolēla le mosadi a wa ke phōšō ka moragō go hlagadiphapanō.

Bjale ka mokgalabje yo Marorwane Elane o ile a tawara Matlala Mongale a na le mossadi wa gagwe, bjale a lifiša Mongale dikgomo tše pedi le pudi.

Marorwane a ya a rekisa dikgomo ka moka a dira lesome la diponto. O di rekisitše ka ntle le go botša mosadi wa gagwe Mangwako yowe a ilego a mo swara a na le Mongale.

41. Mokgalabje yo o be a na le basadi ba babedi, yowe mongwē leina la gagwe ke Malekgasola. Ke moka a tše tshēlēte a e bea ka ngwakong wa Malekgasola.

Bjale mosadi a kwa ba pudi ya tsela gore monna x o rekisitše dikgomo tsela tše go lefa bohlōtlōlō bja gago, empa ke lena dimpja,

/nkabe le.....

nkabe le bola . Mosadi a th ma k go makala taba e, empa a no homol

Bjale mosadi a b na mogadikane, a yo r ka buupi, bjale a n
kgolwa gore batho ba rere a. Ka morag  a b na monna a t were
burukgwe bjo boswa, ka morag  a b na mogadikane a pere kob  e ba
rego ke mpjatla.

42. Mosadi a ka a f la pelo, o ile a leka go homola, bjale ka
tsats  le lengw  a but isa, monna wa gagwe, gore a dikgom  t sel 
di ile t a ya kae, monna a re o but iset a goreng, mosadi a re,
awa ks f  but isa, monna a homola, bjale mosadi le y na a f  k
homola.

Mosadi a dira bjala, bjale a wa ba a nwa bjala ba thabile,
monna yola wa ga Mongale a fihla, ya ba mosadi o re zo v na,
dum la mogats aka, monna a di kwa.

Ge monna yo wa ga Tselane a nyaka go tseba taba e, mosadi a
mo fetola ka gore, a a wena a kere ke wena papa, bjale monna a
se ke a gopola gore ge mosadi a bol la ka mokgwa owe o ra goreng.

43. A kwata a tia mosadi, bjale mosadi a t hab a, a t hab la ga
monna yo mongw  wa ga Ma sumu, bjale ka moswana a tla le mosadi.
Ge a mo fihlisit e a re go monna, ke tlisit e mosadi wa gago, ke
b ne a kw la ka mabanyana.

Monna wa ga T selane a re awa mut ise gore molato keng, bjale
a mut isa, mosadi a re a wa nna a ke tsebe y na a bol l  gore
molato wa ka keng ge a ntia, nna a wa.

monna a th ma go bol la, a re a wa nna ke makatsit e ke mosadi
wa ka a re go monna yola ka go mo swara na , a re mogats aka, bjale
ge ke mut isa a re go nna ke nna papagw  ke moka ke ge ke mo tia.

- Monna yola wa ga Ma sumu, a re go mosadi a ke nn te naa, mosadi
44. a re ee, ke bolet e gore ke mogats ak  y na ke papa, ke moka a ntia,
ka nt le le go mput isa gore ge o rialo o ra goreng.

Dans Ma sumu a re go mosadi o ke o hlalo e gore a o be x o era
go reng, mosadi a re a wa, ke bolet e ka mokgwa owe ka baka la
gore monna yo o t ser  dil  t a popo ya ka o ja le mogadikane
bakeng sa gore di lew l  ka lapeng la ka.

Bjale ge o di  b l la le monna wa gago ka di ma, a o kile wa

/mot sa.....

motša, mosadi a re ee, ke ile ka mutšisa bjale a re go nna ke nyaka go tsoba ka dirang wena kwababa teng, bjale nna ka homola.

- Mokgalabje yola wa ga Mašunu a re go Tselane a wa ke di kwile,
45. ke le bugile kudu ga ke fihlisitše mosadi wa gago. Empa ke bolēla lentsu ka le tee, bagologolo ba re, se se polago se lwa ke nkwe ke wena yo mogolo e ke o lesetsé dintwa ke moka a thakgoga a tloga.

Se bōne tholana boreleci ka teng go yōna go bohloko, ke moka mosadi a dira marikgi, tšatši lewe ba nwago, ke moka, ba thōma ntwa, yōna ba e thōmile ka mokgwa o, wa magane bjale ka morago Mangwako a hlobēla mogadikane seema, a re mmakana ba ngwē ba e pysina.

- Mogadikane a okwa bohloko a re, ba bangwē bo pele bja bōna ga bo babe. Ke moka ba thōma go rogana ka mašapa ba balabala medifō ya bōna, bjale monna a rakiša seema sa bopele bja go se babe. bjale
46. a thōma go tia mosadi yo Mangwako, a wa a tshabēla ga gabō ga Mōla.

Mōla a romā k motho ga Tselane a re ke bōna mosadi wa gago mono bjale e ka ba molato keng. A wa sebaka sa sepela sa fihla ga Tselane, bjale Tselane, a ya a bolēla ditaba tša pele tša mo a motsware a na le Mongale le ge a mo lifiša, lege a kile a re go Mongale ke monna wa gagwe, yēna ke papa

Bjale tshomo o no thōma ka go roga mosadi yo, ke moka le yēna a fetola, ke moka ba thōma go ūmama bjale nna ka re go bōna homolang le a re foka. Phutana lle mmayo e tsoge, ke moka a napa a thoma go roga nna, nna ka mo tia.

47. Morumiwa a re, a wa dia kwala. fela sesetše se nosi, empa lega go le bjale o mo godatsitse, o swanetše go x̄x̄ rapēla, monna a gana, a wa morumiwa a boēla nthagō a ya a hlochamantši a na Tselane.

Ba ga makgolo wa gagwe ba re go ngwana wa bōna, re go boetsa ga monna wa gagwe, o tla no tsoga a bosietše, mosadi a gana, a re a kabē a molaya nna tsa ka ke nyaka gore ui kwe ke banna.

Ba tšea ditabs tša ya kgorong ya za Mašunu, a wa kgōrō ya rea le boletsé ka gae, ba re a wa, bjale, monna wa ga Tselane o ganne, ke ka mokgwa owe le bñnago re tlisā ditaba mo.

Kgoši ya re go lukile, sepelang gae, e tla re ka moswana le

48. tleng e sa le gosasa. Bjale ke moka ya roma mohlankana wa yôna go bot a Tselane gore wa nyak ga ka kgorong, mabapi le ditaba t a mosadi wa gago.

Ka moswana ba kgobakana, bjale mong kgo i ke Mag tsane Ma sumu le bahludi ba kgobakana. Bjale kgo i ya re Jobola o ke o ba h but ise gore naa ba hlakane, a wa a be but isa, ba re ee.

Ke moka a re, go lukile dulang ga botse ba dula ga botse, ke gore ba ahlolwa ba dula ka tlase k gam g  le dihlatse, bjale h bahludi ba dula ka kgakala.

Bjale kgo i ya re go Ma sumu Jobola ba bot e, bjale a re, wa kwa Tselane a u bitsi ke kg r  o bitsa ke mosadi wa gago, mosadi motho yola ke yo, bjale Tselane a fetola a re a wa dikgo i a ka

49. no bcl la.

Mangwako a  ma a re ba bina tlou, ba re morena. Nna ke tlide mo ka baka la phapan  ya ka le monna wa ka. Monna wa ka o ile a ntsware, ke na le Mongale bjale a lifisa Mongale. A tloga a ya a rek sa dikgomo ka nt le le go mpot a le g ne a t ea dil  t ewe a goba a swanet e go dija ka lapeng la ka a di j la ka laperg la mogadikane. Ka mut isa gore a o rek sit e dikgomo t ela a re go nna, a a o nyaka go tseba wa dirang, bjale nna ka homola.

Ka t at i la lengw  ke b na a rekile mpjatla a file Malekgasola le y na a rekile borukgwe e le gore mosadi le go s ila a sa s ila, o faga mokya o s it we, a wa bjale ka ge e le nna moredi wa gagwe,

50. ka fo homola.

Ka t at i la lengw  ka dira mapoto bjale Matlala a fihla go tlilo kgop la bjala, bjale nna ka re go y na, dum la mogat saka, ke ge Tselane a nt ia ke t hab la ga Dans Ma sumu ke moka bja re gosa a tli a.

Ka t at i la dihlong (bjala bja marikgi) ke ile ke hlaba seema ka re mmakana ba ngw  ba e pysina, bjale mogadikane wa ka, le y na a nhlab la m seema Mang r  a re bangw  bopele bja b na a bo babe. Ke moka ra th oma gr  mana, bjale ka makala ge monna wa ka a e tla a nt ia.

Ke y na phapan  ya ka le monna wa ka, ka baka la gore a ke nyadiwi le ge y na a be a nyaka go ja dil  t ewe t a go t wa ga

51. Mongale, e ka be a di jēlē ka lapeng la ka, a nkōne, mogadikane le yēna a se ke a mo fa selō ka gobane dilō tēwe di tēwile ka baka la bopele bjaka, bjale yēna o di ja le mogadikane wa ka, nna bjale ke nna moredi wa bōna, bjale ke re go motlabo ke monna wa ka ka goba a lefe wa nyala, ke moka ba bina tlou.

Maforwane Tselane; Nna dikgoši ke fapanā le mosadi wa ka ka go ra motlabo a re ke monna wa gagwe, bjale ge ke mutsiša gore a nna ke nna eng a re ke nna papagwe, bjale ka mo tia, a tshabēla ga Mašumu, bjale a tsoga a mo tlīša ka moswana.

O gomile o dirile marikgi, bjale ba thomile go ômāna le mogadikane, bjale ka bakgalabje gore ✕ homolang le a re foka,

52. bjale ke ge Mangwako, a tlogēla mogadikane bjale a thôma go ômānya nna, nna ka kwata ka mo tia.

Dilē tša ga Mongale ke a ja ka gorēka dikobō tša ka, e seng dikobō tša mogadikane, a se dilē tša go tšwa morodi wa gagwe mowe, ke ūitwa go motša ke mo ūupa gore taba e, ga ke nyake ke mokgwa owe ke fapanago le mosadi yo wa ka dikgoši.

Malekgasola a re ba bina tlou, nna a ke tsebe selō ka ditaba tše ba di bolēlago, fēla tšatši lewe la marikgi lona ke ile ka ômāna le Mangwako, bjale monna ra rena a re kgala, nna ka homola, bjale a ba a ômāna le monna, ka moragō ke ge ba elwa.

Ge e le mabapi le dilē tēwe a belaēlago ✕ ka tšōna a wa nna 53. a ke di tsebe, empa ge e le kobō ewe le rego ke mpjatla yōna o ntheketše, fēla a ke tsebe gore ke ya dilē tēwe a di bolēlago, morena dikgoši.

Dans Mašumu a ūma a re thōbēla ba bina tlou, ke nnēte mosadi o ile a fiħla motseng wa ka, bjale ka mo tibēla gore a rōbale, a wa a ka a gana o ile a rōbala le umane ka ngwakong wa gagwe. Bjale bja re gosa, ka mo iša ga monna wa gagwe, ba fiħla ba bolēla tše natše ba di boletšeego tše. Bjale nna di ile tše nkama dihlā, fēla ke ile ka bolēla seema se se rego, se segolago se lwa ke nkwe, mokgalabje o gotše ke wena yo mogolo, tlogēla dintwa, ke moka ka tloga.

54. Mokgalabje yo mongwē a re wa kwala Mašumu, fēla e ka be o feletše seema sa gago, ke gore ba re se segolago se elwa ke nkwe,

la gola le bolela bolata. Ke gore ge o godile o godile o boets'e bongwaneng. Dihlatse ka moka t'sa no bolela lentsu ka le tee le lerego, re nokwa mosadi wa Tselane a era Mongale a re ke monna wa gagwe, bjale monna wa gagwe a re ke papa, ke moka ba elwa bjale mosadi a phonyokga a tshabe.

Ntwa ya bobedi o be a ômana le mogadikane, bjale mokgolebje a re homolang, bjale Mangwako a tswela pele le go ômana, go fihlêla monna a mo tia, ke moka ke tse re di bônego. Maina a dihlatse ke Matlwane Pôpêla le Makalauba Mongale.

55. Bjale kgoši ya re go lekgotla ditaba sidiwe e ke le lamolanye batho ba, lekgotla la re morena.

Monna yo Jobola a ôma a re, lekgotla pele ga gore re buts'e ba lwi, ke kgopêla lena bakgalabje, gore a taba ya mohnta o, le e le dirê bjang.

Makwale Smai a bolêla ditaba tsewe di buts'isit'sego ke moratho wa kgosi, a re ke fihlile mo nageng e, ke tswa ke le Phalaborwa, bjale ke kgale ke dutsi mo. Taba ens e dirilego ke mosadi wa Tselane a ne mathômô ke taba ya monna yo mongwe le yo mongwe le mosadi yo mongwe xm u le yo mongwe.

Kgwedi go segwa e e setswego, ke tla laudiisa tsewe dikilego t'sa dirêga mehleng ya kgale.

56. Sepalô Mohlabe o kile a tswara ke monna wa ga Makôkôrôpô Mauwane a mo lifisa kgomo gwa fêla. Kgomo ewe e ile ya boleiwa, ba ntsha serope ba fa monna wa ga Mohlabe, ba re o xm tsoge o boeletse. Bjale nama ewe ya kgomo ke ile ka bôna ba rorêla ka lapeng la motsvariwa.

Bjale go bolêla mo go telele nka le thiba ditsebe, bjale ka bôna gore le ge ba re dinaga a di ôtôlane go ôtôlane batho ke nnate, fêla meleb e mengwe e swana.

57. Bjale ditaba t'sa mohnta o go bônagala gore Tselane o rumile mosadi wa gagwe gore sepela o kelets'a monna we ga Mongale, ke tle ke mo sware, ke kgone go dira medirô ya ka ke hwetsane e le gore molab o bolêla gore kgomo ya molato ga e ruiwi, ba bolaya. Mosadi o belaêla ka lebaka, a re tsebe le ka no ba le dikwa lekgotla.

Mokôna Maçumu a buts'isa Tselane, a re ke kgale o le mo nageng

e, bjale mokgalabje, ge motho a dirile taba ya mohuta o. e be ba dira bjang a bolela gore ba bolaya, bjale ge o lifisitse kgomo tše pedi, o bolaya e ngwé bjale e ngwé o ka no dira se o se nyakago ka yéna.

A lehono se ce bolélago ke mosadi yo mo a re o rekisitse ke nnete, a duméla, bjale di dutši ka ngwakong wa mang, monna a re ka ga Malekgasola, a mutšisa gore, a mola o hlabé kgomo e ngwé o be o swanetse go e roréla ka ngwakong wa mang mokgalabje a se ke 58. a fetola, bjale mutšisi; e dula fase.

Bjale ba re awa ditaba a diiswe ga morena, Tselane o na le phééé ka baka la go tše dilé tše lapa le lengwé a ya a jéla ka lapeng go sele.

A wa ba bega kgoši, ditaba bjale kgoši ya botša Tselane gore lekgotla le go bóna molato, ka baka la go tsela molaö, molaö o swanetse go boleya kgomo ke moka o roréle ka ngwakong ga motswariwa le góna wa goma wa tia mosadi o ~~mm~~ sa hlokomelé gore o diré se sengwé gore mosadi wa gago a se ke a beléla. Ke go bóna molato.

Tselane a ya thopeng (bonyela mpja) a roma motho gore a wa sepela o botša x kgoši molato ke a o bóna, bjale kgoši ya re, sepel 59. o motše a ntšhe dikromo tše mosadi yo a mo fê kgomo tše pedi, ka moswana a tlé natšé. A wa a bula difate, ke moka lekgotla la palakaná.

Ka moswana o téwa a gapa dikromo tše pedi, ke moka ~~yk~~ kgoši ya supa mosadi, bjale mosadi le ba gabó be g ya thopeng, ke moka ba ntšha ~~mm~~ kgomo e ngwé ba tswalla kgôrô ka yéna, ke ba gapa e ngwé kgomo. Ka moka ga téna ba ile ba di bolaya, ya go tswalla kgôrô e ile ya bolaiwa kgôrond. Bjale e la ba go tloga nayö, e ile ya bolaiwa ga gabó mosadi, bjale mosadi a rwala mphapha o mongwé a ya naö bogadi.

Monna le mosadi a e rate gore ba swarane ka mokgwa wa mohuta 60. o, ke gore molaö ba re ke go nyatšana bjale ka go rialo, le ka se ke la ba le mokgwa o motse ka lapeng la lena.

Monna le mosadi gore ba kwana, ge mosadi a nyaka go ya ga gabó o swanetse go botša monna goba o nyaka go tše lešto, fêla ge monna a gana o swanetse go dula.

Monna le yêna a bjale, ge a nyaka go ya felô a kwa mosadi wa gagwe ge a motša a gana o swanetše go dula, fêla yêna ge a rata a ka no sepela ka gobane mosadi a ka seke a mo dira selô, bjale ge e le mosadi a fô tsamaya monna wa gagwe a gana, ge a boy a ka motia.

- Bjale ka mosadi wa Rakgobadi Moyene yowe leina la gagwe e lego
 61. Mpérêké ngwana Lokweng. Ke mosadi wa gagwe wa pele, o ile a dula naš lebaka le le telele, bjale a no ba le ngwana ka o tee wa ngwanenyana leina la gagwe ke Kabele. Bjale Kabele a ba a ya go bolla, a roga.

Rakgobadi ke ngaka, bjale a ya ga malome wa gagwe go tsea mosadi, yowe leina la gagwe e lego Nkatlile ngwana Sekgoka, ke yêna mosadi yo mogolo.

Nkatlile a bôlêga ngwana bjale a hwa a sa le ka ngwakong. Bjale e lê gore mokgalahje yo Rakgobadi o ile go meka bjale ka ge e sa le kgarebe, a no rôbala ka ngwakong wa ngwa Sekgoka.

- Bjale mosadi yola wa pele, a bôna gore monna a mo nyake, bjale
 62. a thôma mokgwa o mobe wa go fapana le monna wa gagwe.

Mokgwa a thôma go rôbala le motlogolo wa Rakgobadi Nkala yowe a goba a swanetše go tsea Kabele. Ge mokgalabje a robetše ka ngwakong wa mosadi yo Nkatlile, ke moka Motlogolo o rôbala ka ngwakong ga makgolo wa gagwe.

Bjale ka gobane mokgalahje yo ke ngaka, ka tsatsi le lengôs, motho a fihla bošego, ka baka la go fokolla ke ngwana. Bjale dihlare ka moka o di bea ka ngwakong wa ngwana Lokweng le sešikô sa dikgagara.

- Monna a tsogu a ya ka ngwakong wa ngwana Lokweng bjale ge a
 63. fihla a bula lebati a hwetsana mosadi rôbetše le Nkala Magolêla motlogolo wa gagwe. A wa motlogolo a tswa a tshaba.

Monna a fala a bolêla le mosadi bjale mosadi a re ge a fetola monna a re ke dikête dikulaku dils tsa mošomô dia ſumišwa, monna a homola. Ke moka a nyekêla tse a dinyakêlagô a ya a di fa motho yola a di nyakago.

Monna o ile a ba le kgopolo e botse, a se ke a bolêla selô, ka baka la gobane taba e, ke bohlôla, le gôna a hlompha go sinya

leina la motlogolo le la mosadi wa gagwe.

Hlompho ka tsatsi le lengwe e lukile ka tsatsi le lengwe a ya loka. Mose a o lebale lehudu la gna. Motlogolo wa Rakgobadi 64. a tswela nele le go robala le mosadi, bjale monna a ba hwetsana gaphe.

Rakgobadi o ile a kwete, a re go motlogolo wa gagwe, o swanetse go tiogela mosadi wa gagwe. Empa le ga go le bjale a tswela pele le modiro wa gagwe.

Bjale ka tsatsi le lengwe a bitsa ba gaboe le ba gaboe mosogana, a ba botse taba e, fela a bolela ka mokgwa o, a re, yo motlogolo wa ntawenya. ka tsatsi le lengwe le le lengwe a nws bjala o nyaka go mpulela ngwakoe, bjale ke re a nyale ga na lehono ke mo fe mosadi wa gagwe a ntlogole.

Bjale ya ba ngwana ke tshuwana le gna o dutsi ga malome a 65. gagwe ka gobane papagwe le mmagwe ba hwile e sa le yo monyana, bjale o letse ke Rakgobadi go fiblles a gola e ba lesogana. Ka go rialo a sene taba le ba leloko le gaboe.

Ba ile ba gmanyangwa, bjale ngwana a re go kwc gore ba mo gmanyangwa ke moka a tshaba a ya makgoweng. Ka k moragoe a ba le kgopoloe botse ke moka a fela a romela mosadi wa gagwe dikoboe, a wa diteba tsela fela.

Mosadi wa Rakgobadi a nepa a kellema, a no ya more a kwago pelo, ge monna a re ke a moledise, a no mo fetola ka mokgwa ola, a go mo fetola ka gna tsatsi lele a mo hwetsanago a na le motlogolo wa gagwe. Monna a bona ga botse gore e fela mosadi ke sekoke, 66. lehuva la gagwe le a mo gafisa.

Monna a mo hlokolomoga, mosadi a dire boethatelo bja gagwe. Ka moragoe a tloga a ya le mapolantane. Bjale molato o ga mang, monna a bitsa ba gaboe go ba botse gore ke nyaka go gapa dikgomo, bjale ba gaboe ba re e wa go ka se ke x gwa diraga ka baka la gore molato o nago.

Monna ge a na le basadi ba babedi o swanetse go ba ruta mokgwa we gego, ge o fetsa beke tsae pedi ka kowa le ka kowa o dirae bjalo. Bjale wena o gopola gore o he a ka no dula ka ntle le, o mna e sa le yo moswa. O ke o bona gore ke kgale o dutsi nae a e so

- ra kwa phapanô ya lena lehono yo le yêna o bile a ba le ngwana
 67. le diô kganya ke modimo.

Kabele moredi wa Mpérêké, yowe a goba a tla tsea ke motlogolo wa Rakgobadi Nkala Magolêla. A piša ke Sento Raganya ~~MM~~ ba kwana, a sa mo apisetše go mo tsea, a nyaka bogwêra fêla.

Mosemanyana a re go rôbala le mosetsana ke moka a bolêla le mosetsana gore ke nyaka go go tsea, bjale mosetsana a dumêla. Bjale o ile ke botša papagwe, bjale papagwe a gana bjale a re go mohlankana a wa batswadi ba ka ba gana, bjale a re, a ba nyaka gôna ge o tsea ke Magolêla a re se.

- Mosogana a tsena mosetsana fase, a re go yêna a ga o tsebe gore motswala wa gago ke papago, ka gobane o be a rôbala le mmago,
 68. bjale o tla ba mo gadikane wa mmago, o swanetše go gana ka lona lebaka lewe.

Bjale ka morago ga matšatši a se makae, mosogana a bolêla le mosetsana maþapi le go tshaba bjale mosetsana a dumêla. a wa ba tshaba, ba fihla lapeng la bo lesogana.

Batswadi ba bo lesogana ba romêla motho ga Moene go tsibisâ gore ngwana wa lena nyakelang mono, bjale batswadi ba bo mothepa ba kwata kudu, mowe ba ilego ba tloga ba ya ba tsea ngwana wa bôna,

Ke moka ba ngwalla monna wa gagwe marifi a gore a boß gae, ka pela. Ka baka la gore mosadi wa gago o ile a tshaba le Sento. A wa mosogana o ile a kwa a phakiá a boyo.

69. Bjale ~~ye~~ a fihlile ba mo hlalosetše ditaba ka botlalô, ke moka ba bitša monyana ba re a ge lehono ge o tenwe ke bogôpê monna wa gago ke yo, mola a wa a re rate.

Mosetsana a ba fetola ka gore mothšidi se phitile se re lehu a se selô, lehu le letete. Nna nka se ke ka ba mogadikane wa mma, yowe papê a ke mo rate le yêna a nthate, ka baka la go dire mma mosadi.

Ba ile ba leka ka mekgwa e ba ka kgonago go kgothatsa ngwana wa bôna a napa a gana. Ka baka la melaô ya sekgorwa ba rego motho a gapeletšwe, ba mo lesetše. Bjale a napa a tsea ke mosogana wa ga Raganya.

70. Bjale batho ge ba gopola bare, a wa ngwana wa nôga a na nôgana.

Empha ba bangwé ba boléla gore, ♀ mosetsana a na phééé, bohléla bo dirile ke mosogana ka baka la go róbala le makgolo wa gagwe.

Bjale ditaba tšena di tšwa phapanong ya mmagwe le papagwe, e le gore mogotšetši wa mollé ke motlogolo wa bóna a fapana le gore a ♀ malaong a moredi wa bóna.

Boetshwaré bja monna le basadi ba babedi goba go fetas. Monna o tšeá mosadi wa pele, bjale mosadi yo a ka se ke a dira mokgwa, empa taba taba o swanetše go lebella mokgwa wa gago. Gape o se ke wa botša mosadi wa gago díló ka moka, e félá magane óna le ka no tšeá.

Moeké ya mosadi ge a šetše a go tlwaéla, otla go botšwa gore
 71. o tsebe gore mokéte wa ntswenya, ge ke re ke a ka mō ke hwetšana a eme tseleng, bjale ka re ke a nokeng ka hwetšana a eme gape. Bjale ge a boléla gore mokéte o go botša mogwéra wa gago, ge e le wena monna o se ke wa di bea ka pelong, félá o mo fetolé ke gore go lukile mohlang ke mōnago ke tla fapana naé. E ngwé poléélo o ka nore o sega, a mo gatšaka a o mpotše maaka, o nkutela mong metlabo wa gago. O tla kwa a re wa ke nnate, nna e sa le ke kím bélégá ke mma le papa a ke na mogwéra.

Ge motho a ka tšeá hléké ya tšeána ditaba tšeéwe tšeá moleké wa mosadi a wa ke moka mosadi o go bone x ga botse gore monna yo ke le félá. Ka morago g o tla nykišiša mowe o nago le motlabo wa
 72. gago.

Ge a mōne gore motlabo wa gago ke mokéte, a wa o tla leka ka maatla gore a se tlwaetše yéna, ge a bóna gore wa mo blalefa, ke moka mosadi o dira bjala bja go fó nwa félá. Bjale o tla re a e naé, a re ka moswana ke na le mapoto ke ra gore o ka no kwa ba re, ga mokéte gona le tšeá go ja, wa tloga wa re a wa ke a kónana ka gobane mabana ke hlwele naé, a se ke a mpotsa.

A wa ke moka ka mo swana o tla fihla, a wa a mo dumediša, monna le yéna o tla mo dumediša, félá yéna a ka se ke a mo hlékóméla, bjale mosadi o tla thóma monna, a re ke na le sethepana ke be ke re ke nyaka go hlaléla mokgotse wa ka so, a wa monna a ka
 73. se ke a gana x otla re mo fó. Ke moka a mo tsentšha ka ngwakong, a mo fa a wa ba nwa ka babedi le sególella go se na molato, monna le yéna a le nabó.

/Ka tšatsi.....

Ka tšatši le lengwē mosadi, o tla re go monna mokēte o itše o dumēlē, ke moka monna o tla morena, o be o le naš kae, ke moka a hlalošā. Ka tšatši le lengwē ke moka o ya ga mosadi o re mokēte o itše o dumēlē, ke mang, a wa ke monna wa ka ke nokwa a re o dumēlē, a wa le wena o mo dumediše. Ka mokgwa owe, o tla re o dumediša ke mang le nna, ke moka mosadi o tla rę, a wa nna ke no kwa a mpotša gore motho yola ke mogwēra wa ka, ka go bōna ke swanetše go go hlompha. Ke moka le yēna o tla bolēla gore ke nnete

- Ka mabanyana ge ba rōbetše ke moka mosadi o tla botša monna
74. gore mogwēra wa gago itše o dumēlē, monna o tla thōma go makala gore ke mang, a re a wa yo nola o mo tsebago, k a ke mo tsebe a re ke mokēte ke kwile a mpotša gore ke wena mogwēra wa gagwe. A wa ke moka monna a sa na se a ka se bolēlago ke moka o swanetše go dumēla.

Ge mosadi wa gago a lukile a wa ga go na le taba, e tla noba mokgōtse mokgōtse, ge a sa loka o tla dira mokgōtse matšatši a se makae, ke moka la thōma go fapana. Taba e e tla dirago gore le fapana, ke gore wena monna wa modiša, ka gobane wa gagwe motlabo o ka se ke wa mōna, wa mo utamisa.

- Ka morago o tla kwa a re umago o dula a nthēpa, bjale e se ke
75. wa mo hlōkōmēla, o no re go lukile ke tla di bōna mogatšaka, bjale o tla lebella a bōna o sa hlōkōmele selō mo gōdimu ga ditaba tše a go botšago le yēna o tla kwa a homotše.

Bjale tše mosadi wa bobedi, fēla ge e sa le kgarebe mosadi yola mogolo yola a na taba, o tla no rōbala ka ngwakcng wa ngwetši ge a ka ima bjale bo ngwetši bo fedile, bjale o swanetše go thōma molaō wa bonna, e seng wa bogaola.

Bogaola ke gore monna ya tšerego mosadi ka o tee, bjale ge o tšere basadi ba babedi ke wena monna, ka gobane o bolotše k bodikana le bogwēra. Bjale mowe o swanetše go sepela le banna ba basadi ba babedi ba tla go botša melaō.

76. Ga na mowe le gōna melekō e tla hlagā o tla kwa mosadi wa gago yo mogolo a re mosadi yo wa gago, mabana ke bōne a gōgana le mokēte a wa mo dumele o be o motše le gore o se ke wa fēla pelo ke tla ba lalla ka ba tswara. Bjale a no bōna o se na taba le taba ~~ni~~ ewe.

/Mosadi.....

Mosadi wa bobedi yêna o tla no lebella mokgwa wa gago, a leka kudu go hlompha k mosadi wa pele, gore le yêna a kgone go mo hlalošetsa mekgwa ya monna. Bjale le yêna o tla no go leka leka, ka meleko ya gagwe, bjale ka ge o sitile mosadi wa pele le yêna o tla sitwa.

- Molaô o mogolo ke wa ka dintlong, bjale, o swanetse go thôma ka ga mosadi wa pele, ka gobane ngwetsi o tâwa go yêna. Ge o ka rôbala matšatši a mahlano, ka tšatši le lengwê o re ge ba sa etisa
77. o ô ka lapeng la mosadi yola o sa rôbalago ka gagwe o fihlê o e tise ka ntshe o tla kwa a se na taba a go segisa. Ka k morago ga matšatši awe mahlano ke moka o ô, ka ngwakong ga g yola mosadi bjale o re go tsoga o ô, o dumediše yola o sa rôbalago ka nthse ge a lukile o tla kwa a dumâla, wa kwa a homotsé yo nowe o mo tsebe gore o na le lehufa le tsa go ja o tla bôna a sa fage.

Mosadi wa mohuta owe o mo tsebe ga botse gore o na le lehufa, bjale o se ke wa mo ledisa o no phetha molaô wa gago, bjale ge matšatši a gago, a fedile ka kowa ga yola, o mo lemogê mohlang o rôbala ka ngwakong wa gagwe. O tla bôna a tsoga e sa le gosasa ke moka a faga tsa go ja, le segô e le lesegô.

78. O se ke wa bôna ge a dira ka mokgwa owe, wa nyaka gobane o fitise matšatši a gago, yêna o tla no kwata a kwatologa.

Djô mosadi yo mongwê le yo mongwê o tla nyaka go apea ka mokgô wa go phadisana, bjale ba tliša ditelô kgorong, bjale molaô o swanetse go ngata maušwa ka moka. Ka gobane wa hloka go dira bjale mosadi o tla re a nthate.

Bjale go tšweletša le robo la go sekwane ka lapeng. Ka morago wa tloga o botša batswadi gore bjala buušwa o fa dimpja, ke moka batswadi le bôna ba tla thôma go tsenâla lehufa la moredi wa bôna.

79. Nka bolêla ka monna yo Ntlaišeng Saai mosadi wa gagwe wa pele ke Mapule ngwane Bjane, bjale mosadi wa bobedi ke Malwane ngwana Magomane.

Bjale o ile a thôma a nyaka mosadi yo mogolo, ba re go tlo tšana ditšhila a bôna e ka a e sa le mosadi, ke moka a beka kgarebe yowe wa ga Magomane.

Gwa bônagala e ka ke mamoratwe, empa le ga go le bjale batswadi

/ba Mapule.....

ba Mapule a ba ka ba tsenēla ditabeng tēa moredi wa bōna. Ge ba dirile mapoto ke moka Ntlaišeng a no ya ke moka ba mo thabēla ba mo fa tēa go ja a ija a e nwa a tlogē a thabile.

- Bjale ka tēatši le lengwē a ya' a rōbala ka ga mosadi wa pele.
80. Bjale a fitiša matšatši a rōbala ka ngwakong wa mosadi wa pele, bjale wa moragō a lebella a bōna gore e ka se go bugile sedibēlō.

Ka tēatši le lengwē a re go tsoga a fō tloga, a ya ga gabu a fihla a bōlēla taba e. Bjale Mmagwe a re go lukile ngwanaka, ke tla dira bjala ke tla bōna a e tla mo, ka mokōna a tloga a sa bokwa.

Mokgekolo a dira mapoto bjale a bitša morediē gore a tle a kgopēlō mapoto. Bjale moredie a botša monna gore ka kowa go na le mapoto ba itše ke tle ke kgopēlē, a wa monna a re a riē.

- Ba sepela ba ya ba fihla, a wa ba hwetsana ba sesu ba nwa le gata, ba ntšha legata ba nwa, monna yola wa ga Saai le yēna a nwa
81. le banna kgorong, bjale mosadi wa gagwe yēna o na le basadi ka ngwakong ba nwa magōrišō.

Ka moragō, monna a no dula kgorong, a gopola gore ka matšatši ba fēla ba mitšetša ka ngwakong, bjale ba se ke ba mitša, empa mosadi wa gagwe yēna o ka gare ga ngwako. Bjale monna a fihla a re go mosadi ke a go ūia, mosadi a se ke a dikwa ka baka la gore o nwelē. Monna a tloga a fihla gae a dula.

Mosadi o ūetše ga gabu a e nwa bjala ka mokgwa o a ka kgōnago go fihlēla letšatši le dikēla. Bjale ge a boyo gae, ke moka monna a mo tia, mosadi a tshaba ka moswana motho a mo tliša.

82. Ge a nyaka go tseba gore molato keng monna a bolēla gore mosadi o tšwa a tagilwe bjale a fihla a hwetsana ke robetše bjale a bula ngwako, a noba a rogana, bjale nna ka mo tia. Ge a butšiša mosadi sa go bolēla sa hloka.

Bjale ka mehla ge mmagwe a dirile bjala molaō ke ūna, bjale monna a fēla a motša gore o se ke wa ya mosadi a no ya ka swele monna le yēna a no tla a mo tia ka swele. Bjale ge mmago mosadi a dirile bjala mosadi a beufa go ya. Mafelō mmago mosadi a dira bjala a tla a fa mokgonyana, a re ke telō ya gago, ka gobane ke dira mabjala ke re o tla tla o sa tle, a wa a leboga, ya ba ke moka

83. ntwa ya bōna e fedile.

Medirô le dilô tsa lapa; Medirô x ka moka o swanetse go dira ka go swana, bjale ka go hlagola ge o tla kwana le basadi. O swanetse go hlwa o hlagodiâ yo mongwê mosadi, bjale ka moswana o hlagodiâ yo mongwê bjale bjale.

Bjale le ge go le bjale, o tla no kwa ba bolêla gore ge a le tshemo ya mokete a khutši, le gôna tema ke e kgolo. Empa tsêwe ke di boba diloma pôô a di na taba, o se ke wa di hlôkômela di ka go fapantsha le x basadi ba gago.

Go bjale ka dilô tsa lapa yo mongwê le yo mongwê o swanetse go hwetsana dilô tsa lapa ka go lekana, le diaparô, Basadi ba 84. monna ba swanetse go apara dikobô tsa go swana, ge nke di saba ke wena monna. Empa ge o ba romela tshelete gôna awa mosadi yêna ka nosi o tla nyakêla e a e nyaksgo.

Bjale ge o ka se ke wa fa mosadi yo mongwê, r wa kwand e ka sebê gôna, le tla no dula le fapanâ. Bjale ka ge e le ditaba tsa lapa, mmagô monna o swanetse go botsha morwae gore a wa ngwana wa motho yo wa rereša, le yêna monyakêle. Ke ditaba tse di no bônago ke matswale wa bôna.

Monna ge e le seftswa, a wa mosadi o tla leka go ômana, empa a ka se ke a dira selô, fêla e ka nore ge mong wa mosadi a ka moswana ke moka a mo lifisa, bjale mohlomong, monna a na selô, bjale 85. go na le dikgomo tsa morâdi wa gagwe, o swanetse go kgopêla dikgomo ga mosadi, ge ba o kwana a wa wa mo fa ke moka a lefa molato.

Empa ge boftswa bo dira ke mosadi fêla monna a sa mône, a no bôna ka bana, a wa ga go na molato empa x phapanô yône e tla no ba gôna. Bana bôna wa ba bôna gore ba swana le mokete, bjale a ka se ke a mo thôma ka baka la polêlô e ba rego go na le gogotsha. Gogotsha ke gore ba re ge motho a imile, wa fihla wa mo tshêla ka moriti, o tla bêlêga ngwana wa go swana nego.

Taba ena ya go gôtsa e tibetse dikotse tse dikgolo mo batho, 86. ka gobane ge wena monna o le mo gae, mosadi wa kgona gore a tsee madi a motlabo ge a sa nyake gore mpa e be ya monna wa gagwe. Ke gore o dira ka mokgwa o, ge papagwe ngwana a re go mosadi ntsha ngwana le tsweleng, ke moka ge monna a re wa matemela, mosadi o re go monna ke bone kgwedi. Mosegare o fa motlabo wa gagwe, o gopole

mohlomong ge a bone kgwedi o tše a matšatši a mararo, bjale le bone a hlapa ka lona.

Bjale ge wena monna wa ſala m o e ya, a wa sehlôtlôlô modirô wa sôna se dirile. Ga go na molato ka gobane a wa môna, bjale ka ge monna le yêna a ka se ke a mo hlôkômêla kudu, ka gobane o tseba gore mosadi o bone kgwedi

87. Basadi ba lapa: Mohumagadi Marebole ke ngwana Pôpêla bjale a tše a ke ba ga Mohlabe. Bjale mosadi yo o ile a tše a mosadi ga Mašumu yowe leina la gagwe elego Mamotetwa ke mosadi wa pele. Bjale ka morago, mokgalabje yo ba goba ba re ke Mamogagare, a ya ga Marebole a fihla a re go yêna, a wa kgôna go tše a, o tše a ka lapeng le le nyana, nkabe o tše a ka lapeng le legolo.

Mamogagare ke Mašumu bjale lapa le legolo ke la Maboganyane ngwana Thekwane bjale a na le ngwana wa ngwanenyana leina la gagwe e le Mokgadi a wa ke moka a napa a ya a tše a Mokgadi ngwana Mašumu. Ke mosadi wa bobedi, bjale basadi ba babedi bja bôna ke bo ngwana

88. Mašumu.

Bjale ka gobane kowa kgorong ya bôna ba ga Mašumu yo mogolo ke Maboganyane, bjale bana ba gagwe ge ba ija difeka ba ja pele, ke moka ka moragô go kgonia go ija bana ba ba latelago. Ka go rialo Mamotetwa e swanetše gore e be yo monyana bjale yo mogolo e be Mokgadi. Go ile gwa ba bjale, Mokgadi ke yo mogolo, o latêla ke mosadi wa pele Mamotetwa ke bogolo bja bôna bja go tswa kgorong ya ga Mašumu, bjale le bogadi ba swanetše go sepela ka ôna mokgwa owo.

89. Morwa Mokgadi ke Mafotha, ke tla leka go hlaloša go hlatlamana ga basadi. Mafotha basadi ba k gagwe ke Mafêfêra ngwana Pôpêla o tlide ga rakgadi wa gagwe, empa re swanetše go gopola gore Mafotha ke motlogolo wa ga Mašumu, a se motlogolo wa ga Pôpêla. Bjale ke mosadi wa gagwe wa pele, ga go na mosadi yo a ka tlago a mo feta le ge a ka no ya a tše a ga malome wa gagwe, empa ngwana wa malome wa gagwe e tla fo ba yo mogolo monneng wa gagwe, e seng bogolong bja mo kgorong, ya ga Mohlabe, mong wa kgôrô ke yêna Mafêfêra, wa ga malome wa gagwe o tla ſala ngwana Pôpêla nthagô.

Ka moragô a tše a Ditshila ngwana Mabakane, o latêla Mafêfêra

Mosadi wa boraro Mapholo ngwana Lowele o latela Ditshila, mosadi wa bone Mampuru ngwana Thobetsane o latela Mapholo. Mosadi wa bohlano Makose ngwana Moyene o latela Mampuru. Mosadi wa botselela Thobela ngwana Mašumu ke ngwana wa malome wa gagwe, o latela Makose. Mosadi wa bušupa Mokgatli ngwana Matšoši o latela Thobela. Mosadi wa go rôba menwana e mede Mpyafe ke ngwana Mašumu ke wa lapa le lengwê. Mosadi wa go phetha monwana ka o tee Kadimabe ke ngwana Saai o latela Mpyafe. Mosadi wa lesome Masenkele ngwana Raganya ke mosadi wa mafellô.

Bjale Mafefera o tserwe ka dikgomo tsa setshaba, ke gore kgôro e ngwe le e ngwê e ntsha kgomo ba yo tsea mmabôna.

Ditshila ba mo tsere ka dipudi tsa kgôrô. Mapholo le yêna ba 91. mo tsere ka dilô tsa kgôrô. Mampuru le yêna o tserwe ka dilô tsa kgôrô. Makose o tsérwe ka dikgomo tsa go tswa Molawa le Matsebe ke bana ba mohumagadi Mafefera. Thobela o tserwe ka dikgomo tsa go tswa Molawa mogolo wa Matsebe. Empa ga na mo ga mohumagadi Mafefera dikgomo tse dingwê tsa go mo fetšisa ke tsa go tswa Matsebe kgaitšedi ya Mafotha yowe a go tsea ke ba ga Mogofe. Mokgatli o tserwe ka dikgomo tsa kgôrô. Mpyafe o tserwe ka dikgomo tsa go tswa Mahlako moredi wa Mokgatli yowe a ilego a tsea ke ba ga Sekgoka, ka gore yêna ke ngwetsi wa Mafotha, fela ka baka la 92. gore ngwana wa mosémanyana o be a se gôna ka mowe lapeng a wa mokgalabje a dula naš, empa mola go be le ngwana wa mohlankana, o be a tla ra mokgalabje a re matswale. Kadimabe o tserwe ka dikgomo tsa kgôrô. Masenkele o ile a tseiwa ka dikgomo tsa go tswa Madily moredi wa Mapholo yowe a ilego a tsea ke ba ga Pöpela. Bjale le yêna Masenkele ge a leboletše mokgalabje o be a swanetše gore matswale, bjale mohlankana a hlôka ka mowe lapeng lewe, o be a na le yêna n monyana yowe a go tsea ke ba ga Pöpela fela.

Bjale ga na mo gare ga basadi ba mokgalabje yo, re bolêla ba bagelo. Ge e le Mafefera yêna a wa tsa gagwe ke hlalušitše. Bjale 93. go na le mosadi yo Ditshila yowe a go bikiwa ka morago ga mohumagadi, lehono o boëla morago, o tlile o feta ke Thobela ke yêna yowe a latelago mohumagadi ka baka la gore ke ngwana wa malome wa gagwe.

Thôbêla o latêla ke Makoše ka baka la gore o tserwe ka dikgomo tsa baredi ba mohumagadi. Bjale ba go sepela ka molaô ba feletse bjale ke moka go tseba basadi ba go tseiwa ka dikgomo tsa kgôrô.

Ka moragô ga Makosi bjalc ke Ditshila bjale ke moka go fedile, go tloga ka Ditshila go ya fase, ba kgethologana ka go tseiwa ga bôna. Bjale mo basading, bawé ba nego le ba gadibô ke basadi ba bararô, ba ba go tseiwa ka dikgomo tsa kgôrô a wa a ba ne bagadibô.

94. Bjale bogolo hja bôna bo ka se ke hja bonagala.

Bjale go na le basadi ba babedi ke ba Mpyafe le Masenkôle bawe elego betsi ba Mokgalabje, ka baka la go hloka bahlankana, bjale mokgalabje a dula le basadi bawe. Bôna ba na le bagadibô ba bôna, empa le ga go le bjale ba ka ue ke ba feta basadi bawe, ba swanetse go latêlana ka go tseiwa ga bôna, ka baka la gore Mapholo le Mokgatli ba tserwe ka dikgomo tsa kgôrô.

Bjale ngwetsi wa Mapholo o feta wa Mokgatli, ka baka la gore Mapholo o bikwile pele. Ke ôna molaô wa go latêlana ga basadi ba monna o tee.

- Bjale o ka bôna gore kgôsi e e be e na le basadi ba bantsi, ka 95. go rialo motse le ôna ke o mogolo.

Monna a jele ka ngwakong, o jêla kgorong. Bjale ge ba fagile tsa go ja ke moka ba rwala ba iša kgorong, bjale a kgobakana gôna, bjale ke moka ba ja tsa go ja. Mauswa awe ge a ba sitile, a ba we a sa ngatiwago ke moka ba morolla lekgago ba fa dimpja.

Bjale ge o na le basadi ba bantsi ka mokgwa o, k ge e le wena mulata le ngwaga a o fetse ba ka phakiâ ba go bolaya. Bjale ka gobane ke kgôsi a wa ga gona taba, ka baka la gore mosate a go hloke batho.

- Medirô ya malapa e dira ke batho, ge a ekwa mosadi yo mongwê a lla ka se sengwê ke moka e no re kwa wa banna ba dutsi kgorong 96. ke moka a ra monna yo mongwê gore sepela o dira modirô wa gore, ke moka a ya a dira.

Ge e le go rôbala ka mengwakong ya bôna o swanetse go no rôbala matšatî a gagwe, ka mokgwa o a tsebago, ka gobane a hlôkâ go dira bjale a wa le yêna ba ka molaya ka malad. Go ba g kwano ya gago le bôna e ka se ke ya a ntshe.

Empa lega gole bjale memoratwe o swanetse go ba gona, yowe a rego ga le ka gôna a se ke a nyaka le go tloga, bjale ga na mowe gare ga basadi bawe, memoratwe e be e le ngwana Moyene Makofe.

- Bjale ga go belaetse ge memoratwe a le gôna, fêla molaô wa monna wa basadi ba bantsî, o swanetse go tsoga e sa le gosasa ke moka a tsama a ba tsofetse, le gôna a se ke a hlwa a ba diša, awa mowe ba ka se ke ba belaêla kudu le ge ka dipelong ba belaêla ~~x~~ awa ga go na molato.

Go bjale ge go na le tlala, o swanetse go ba sella ka moka ka go lekana, fêla ge mosedi a na le dikgomo tsâ moredie, a ntsha e ngwê a e rekifa, a wa thoto ewe ke ya mosadi yowe a le tee.

Bjale go tla nore yêna ~~xx~~ ka nofi a bêla yowe goba bawe a bêlanago nabô.

- Ge dintlo tsâ bôna di rutlulugile o swanetse gore a ba rulelle, le modirô o mongwê le c mongwê o swanetse go ba dirêla, a wa o tla 98. aga motse ka go rialo mowe.

Bjale mosadi yo mongwê le yo mongwê o na le mati wa gagwe.

Bjale gore yo ke mati wa yo, o tla bôna ge ba fagile tsâ go ja o tla kwa ba bitsana, ke moka ba ija moggô.

Bjale le medirong e mengwê ba thusâna, bjale ka modirô wa go sila mmela le modirô wa go kgella le go rôba dikgone. Lege ba aga mafate a bôna bê agisana, bjale ke kwand ya bôna.

Bjale ba ka no ômôna tsatsî le lengwê ba ballana tsâ kgole, mohlolong ba ba ba lwa. Ba bolana le batlabo, wa ba wa bôna eka ba ka se sa kwana. O se ke wa tsena ka gare ga bôna ka moswana o tla bôna ba kwana.

99. Ge mosadi yo mongwê a fagile tsâ go ja, yola a sa faga, o swanetse go bitsa bana ga moggô le umma bôna ke moka ba ja. Bjale ka moswana yola le yêna o swanetse go dira bjale. Ge ummagô bôna a etile, bana ba gagwe ba swanetse go sala le bana ba gagwe. Ewe ke kwand ya basadi bê monna ka o tee.